

6. Stechyshyn, T. B. (2015). *Suchasni bankivski metodyky vyznachennia kredytopromozhnosti pozychalnyka – fizychnoi osoby [Modern banking methods for determining the creditworthiness of the borrower - an individual]. Nauka moloda : zb. nauk. prats molodykh vchenykh TNEU – Young Science: Coll. Science. works of young scientists of TNEU, 23. 82-93.*

7. Buchko, I. Ye. (2013). *Skorynh yak metod znyzhennia kredytnoho ryzyku banku [Scoring as a method of reducing credit risk of the bank]. Visnyk universytetu bankivskoi spravy Natsionalnoho banku Ukrainy – Bulletin of the University of Banking of the National Bank of Ukraine, 2(17). 178-182. URL: www.irbis-nbu.gov.ua/*

8. Polozhennia «Pro vyznachennia bankamy Ukrainy rozmiru kredytnoho ryzyku za aktyvnymy bankivskymy operatsiyamy» vid 30.06.2016 r. № 351 [Regulation «On Determination of the Amount of Credit Risk by Active Banking Banks on Active Banking Operations» of June 30, 2016 № 351.].

9. Savitskaya, G. V. (2013). *Analiz khozyaystvennoy deyatel'nosti: Uchebnoe posobie [Analysis of economic activity: textbook]. M.: NITs Infra-M, 284 s.*

10. Vladychyn, U. V. (2008). *Bankivske kredytuvannia: Navchalnyi posibnyk [Bank lending: Textbook]. Za red. d.e.n., prof. S. K. Reverchuka. Kyiv: Atika, 648 s.*

11. Herasymovych, A. M. (2012). *Problemy analitychnoi otsinky bankivskykh metodyk vyznachennia kredytopromozhnosti pozychalnyka-fizychnoi osoby [Problems of analytical assessment of banking methods for determining the creditworthiness of the borrower-individual]. Visnyk ZhDTU – Bulletin of ZhSTU, 3 (61). 313-315. URL: www.ven.ztu.edu.ua/article/viewFile/44517/40782.*

ДАНИ ПРО АВТОРІВ

Кучеренко Світлана Юріївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди»

e-mail: ksvetau@i.ua

<https://orcid.org/0000-0001-7560-1212>

Researcher ID: S-1892-2018

Кучеренко Олег Миколайович, студент магістратури

ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди»

e-mail: olegfox99@gmail.com

ДАНИЕ ОБ АВТОРАХ

Кучеренко Светлана Юрьевна, кандидат экономических наук, доцент кафедры экономики ГБУЗ «Переяслав-Хмельницкий ГПУ имени Григория Сковороды»

e-mail: ksvetau@i.ua

Кучеренко Олег Николаевич, студент магистратуры

ГБУЗ «Переяслав-Хмельницкий ГПУ имени Григория Сковороды»

e-mail: olegfox99@gmail.com

DATA ABOUT THE AUTHORS

Kucherenko Svitlana, PhD, assistant professor of Economics Department Pereiaslav-Khmelnyskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University

e-mail: ksvetau@i.ua

Kucherenko Oleh, master's student

Pereiaslav-Khmelnyskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University

e-mail: olegfox99@gmail.com

УДК 336.142.3

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2020-46-177-183>

ДЕРЖАВНІ ТА МУНІЦИПАЛЬНІ ФІНАНСИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ*

Макогон В. Д.

Адаменко І. П.

Актуальність теми дослідження. В сучасних умовах економічних перетворень актуалізуються питання підвищення обґрунтованості фінансово-бюджетної політики, посилення дієвості систем управління державними та муніципальними фінансами. Вагомим завданням постає відновлення бюджетної рівноваги, узгодження дій органів державної влади та місцевого самоврядування в процесі формування та реалізації фінансово-бюджетної політики.

*Роботу виконано в межах фундаментальної науково-дослідної роботи «Бюджетна стратегія економічного зростання» (номер державної реєстрації 0118U000128).

Постановка проблеми. Виходячи із трансформаційних процесів у вітчизняній системі державних фінансів вагомими завданнями є обґрунтування напрямів розвитку систем державних та муніципальних фінансів, їх складових. При цьому вибір інструментарію фінансово-бюджетної політики має здійснюватись з врахуванням циклічності та динамічності економічних процесів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика формування і реалізації фінансово-бюджетної політики щодо розвитку складових систем державних та муніципальних фінансів доволі поширена в наукових дослідженнях. Це роботи відомих вітчизняних та зарубіжних науковців: Дж. Кейнса, П. Самуельсона, В. Нордхауса, Дж. Стігліца, В. Танзі, Т. Боголіб, І. Запатріної, Л. Лисяк, В. Опаріна, М. Пасічного, В. Федосова, І. Чугунова та інших.

Виділення не досліджених частин загальної проблеми. Зазначені вище питання актуалізуються у зв'язку з посиленням глобалізаційних процесів, несприятливим зовнішнім та внутрішнім економічним середовищем, що вимагає розв'язання низки конкретних завдань, пов'язаних з розробкою фінансово-бюджетної політики.

Постановка завдання, мети дослідження. Завданнями дослідження є: розкрити сутність та роль державних і муніципальних фінансів у забезпеченні фінансово-економічного регулювання; визначити пріоритетні завдання фінансово-бюджетної політики в умовах економічних перетворень. Метою дослідження є розкриття інституційних засад і напрямів розвитку систем управління державними та муніципальними фінансами.

Метод або методологія проведення дослідження. У статті застосовано сукупність методів наукового дослідження: системного підходу, статистичного аналізу, структурування, аналізу, синтезу та ін.

Викладення основного матеріалу (результати роботи). Розкрито сутність та роль державних і муніципальних фінансів у забезпеченні фінансово-економічного регулювання розвитку адміністративно-територіальних одиниць та країни в цілому. Визначено пріоритетні завдання фінансово-бюджетної політики в умовах економічних перетворень. Здійснено аналіз та оцінку бюджетних показників.

Галузь застосування результатів. Результати дослідження можуть бути використані в процесі формування і реалізації фінансово-бюджетної політики України, реформування системи державних фінансів.

Висновки відповідно до статті. Заходи щодо подальшого удосконалення систем державних та муніципальних фінансів повинні бути спрямовані на оптимізацію функцій органів державної влади і місцевого самоврядування та їх ефективний розподіл між ними. Посилення децентралізаційних процесів в Україні спрямовано на створення сучасної системи органів місцевого самоврядування, розвиток муніципальних фінансів на основі європейських цінностей. Досягнення конкретних результатів, визначених відповідно до пріоритетів фінансово-бюджетної політики на місцевому рівні, передбачає чітку координацію та підвищення рівня відповідальності усіх учасників бюджетного процесу.

Ключові слова: державні фінанси, муніципальні фінанси, фінансово-бюджетна політика, бюджет, бюджетна система, економічні перетворення.

ГОСУДАРСТВЕННЫЕ И МУНИЦИПАЛЬНЫЕ ФИНАНСЫ В УСЛОВИЯХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ПРЕОБРАЗОВАНИЙ

Макогон В. Д.
Адаменко И. П.

Актуальность темы исследования. В современных условиях экономических преобразований актуализируются вопросы повышения обоснованности финансово-бюджетной политики, усиление действенности систем управления государственными и муниципальными финансами. Весомой задачей является восстановление бюджетного равновесия, согласования действий органов государственной власти и местного самоуправления в процессе формирования и реализации финансово-бюджетной политики.

Постановка проблемы. Исходя из трансформационных процессов в отечественной системе государственных финансов весомыми задачами является обоснование направлений развития систем государственных и муниципальных финансов, их составляющих. При этом выбор инструментария финансово-бюджетной политики должно осуществляться с учетом цикличности и динамичности экономических процессов.

Анализ последних исследований и публикаций. Проблематика формирования и реализации финансово-бюджетной политики по развитию составляющих систем государственных и муниципальных финансов довольно распространена в научных исследованиях. Это работы известных отечественных и зарубежных ученых: Дж. Кейнса, П. Самуельсона, В. Нордхауса, Дж. Стиглица, В. Танзи, Т. Боголиб, И. Запатриной, Л. Лысяк, В. Опарина, Н. Пасечного, В. Федосова, И. Чугунова и других.

Выделение неисследованных частей общей проблемы. Указанные выше вопросы актуализируются в связи с усилением глобализационных процессов, неблагоприятным внешним и внутренним экономическим средой, требует решения ряда конкретных задач, связанных с разработкой финансово-бюджетной политики.

Постановка задачи, цели исследования. Задачами исследования являются: раскрыть сущность, роль государственных и муниципальных финансов в обеспечении финансово-экономического регулирования; определить приоритетные задачи финансово-бюджетной политики в условиях

экономических преобразований. Целью исследования является раскрытие институциональных основ и направлений развития систем управления государственными и муниципальными финансами.

Метод или методология проведения исследования. В статье применена совокупность методов научного исследования: системного подхода, статистического анализа, структурирования, анализа, синтеза и др.

Изложение основного материала (результаты работы). Раскрыта сущность и роль государственных и муниципальных финансов в обеспечении финансово-экономического регулирования развития административно-территориальных единиц и страны в целом. Определены приоритетные задачи финансово-бюджетной политики в условиях экономических преобразований. Осуществлен анализ и оценка бюджетных показателей.

Область применения результатов. Результаты исследования могут быть использованы в процессе формирования и реализации финансово-бюджетной политики Украины, реформирования системы государственных финансов.

Выводы соответствия со статьей. Мероприятия по дальнейшему совершенствованию систем государственных и муниципальных финансов должны быть направлены на оптимизацию функций органов государственной власти, местного самоуправления и их эффективное распределение между ними. Усиление децентрализованных процессов в Украине направлено на создание современной системы органов местного самоуправления, развитие муниципальных финансов на основе европейских ценностей. Достижение конкретных результатов, определенных в соответствии с приоритетами финансово-бюджетной политики на местном уровне, предполагает четкую координацию и повышение уровня ответственности всех участников бюджетного процесса.

Ключевые слова: государственные финансы, муниципальные финансы, финансово-бюджетная политика, бюджет, бюджетная система, экономические преобразования.

STATE AND MUNICIPAL FINANCE IN CONDITIONS OF ECONOMIC TRANSFORMATIONS

Makohon Valentyna,
Adamenko Iryna

Relevance of the research topic. In the current conditions of economic transformations, the issues of increasing the validity of the fiscal policy, strengthening the effectiveness of public and municipal finance management systems are relevant. An important task is to restore the budget balance, coordinate the actions of public authorities and local governments in the process of formation and implementation of fiscal policy.

Formulation of the problem. Based on the transformation processes in the domestic system of public finance, the important tasks are to substantiate the directions of development of public and municipal finance systems, their components. At the same time, the choice of fiscal policy tools should be made taking into account the cyclical and dynamic economic processes.

Analysis of recent research and publications. The issue of formation and implementation of fiscal policy for the development of public and municipal finance systems is quite common in research. These are the works of well-known domestic and foreign scientists: J. Keynes, P. Samuelson, V. Nordhaus, J. Stiglitz, V. Tanzi, T. Bogolib, I. Zapatrina, L. Lysyak, V. Oparin, M. Pasichnyy, V. Fedosov, I. Chugunov, and others.

Highlighting unexplored parts of a common problem. These issues are relevant in connection with the intensification of globalization processes, unfavorable external and internal economic environment, which requires several specific tasks related to the fiscal policy development.

Goal setting, research goals. The research goals are to reveal the essence and role of state and municipal finances in financial and economic regulation; to determine the priority tasks of fiscal policy in the conditions of economic transformations. The purpose of the study is to reveal the institutional principles and directions of development of public and municipal finance management systems.

Research method or methodology. The set of methods of scientific research is applied in the article: a systematic approach, statistical analysis, structuring, analysis, synthesis, etc.

Basic material presentation (results of work). The essence and role of state and municipal finances in financial and economic regulation of the administrative-territorial units development and the country are revealed. The priority tasks of fiscal policy in the conditions of economic transformations are defined. The analysis and assessment of budget indicators is carried out.

Area of application of results. The results of the study can be used in the process of the formation and implementation of the fiscal policy of Ukraine, reforming the public finance system.

Conclusions according to article. Measures for further improvement of state and municipal finance should aim at optimizing the functions of state and local governments and their efficient allocation among them. Strengthening decentralized processes in Ukraine aimed at creating a modern system of local governments, municipal finance development based on European values. Achieving concrete results, identified under the priorities of fiscal policy at the local level, implies clear coordination and increasing the level of responsibility of all participants in the budget process.

Key words: public finance, municipal finance, fiscal policy, budget, budget system, economic transformations.

JEL Classification: E62, H60, H70.

Актуальність теми дослідження. Застосування дієвих інструментів управління державними та муніципальними фінансами є основою для ефективної реалізації фінансово-бюджетної політики та досягнення стратегічних цілей соціально-економічного розвитку територій та країни в цілому. В умовах економічних перетворень забезпечення макроекономічної стабільності та прискорення темпів економічного зростання передбачає проведення комплексної реформи систем управління державними та муніципальними фінансами. Важливість розробки нових підходів у даній сфері обумовлюється необхідністю врахування реальних можливостей економіки при обґрунтуванні фінансово-бюджетної архітектури. Зокрема, економічні перетворення в країнах з розвинутою та трансформаційною економікою на даному етапі значною мірою вплинули на динамічну бюджетну стійкість, стабільність та збалансованість. Відповідно вагомими постають завдання щодо відновлення бюджетної рівноваги, узгодження дій органів державної влади та місцевого самоврядування в процесі формування та реалізації фінансово-бюджетної політики.

Ступінь дослідження даної проблеми вченими. Серед вагомих досліджень зарубіжних вчених щодо розвитку державних та муніципальних фінансів слід назвати праці: Дж. Кейнса, П. Самуельсона, В. Нордхауса, Дж. Стігліца, В. Танзі [3, 6, 8-9]. Питанням формування і реалізації фінансово-бюджетної політики щодо розвитку складових систем державних та муніципальних фінансів присвячено праці вітчизняних вчених: Т. Боголіб [1], І. Запатріної, Л. Лисяк [4], В. Опаріна [5], М. Пасічного [2, 11], В. Федосова [5], І. Чугунова [2, 10-11] та ін. Разом з тим, в умовах економічних перетворень важливим є подальше удосконалення інституційних засад розвитку складових систем державних та муніципальних фінансів.

Метою дослідження є розкриття інституційних засад та напрямів розвитку систем управління державними та муніципальними фінансами.

Завдання дослідження. Для досягнення зазначеної мети поставлено такі завдання: розкрити сутність та роль державних і муніципальних фінансів у забезпеченні фінансово-економічного регулювання розвитку адміністративно-територіальних одиниць та країни в цілому; визначити пріоритетні завдання фінансово-бюджетної політики в умовах економічних перетворень; здійснити аналіз та оцінку показників державного і місцевих бюджетів у відповідних показниках зведеного бюджету, частки доходів та видатків місцевих бюджетів з урахуванням міжбюджетних трансфертів у валовому внутрішньому продукті; розкрити положення щодо подальшого удосконалення систем державних та муніципальних фінансів, які повинні бути спрямовані на оптимізацію функцій органів державної влади та місцевого самоврядування та їх ефективний розподіл між ними.

Методи дослідження. У даному дослідженні використано системний метод: при розкритті сутності систем державних та муніципальних фінансів, їх складових; ролі систем державних та муніципальних фінансів у забезпеченні фінансово-економічного регулювання розвитку адміністративно-територіальних одиниць та країни в цілому. Порівняльний метод застосовано з метою узагальнення та систематизації особливостей розвитку інституційного забезпечення систем управління державними та муніципальними фінансами. Факторний метод та наукового абстрагування використано при розкритті фінансово-бюджетної архітектури.

Результати дослідження. Самостійність органів місцевого самоврядування підкріплюється організаційним відокремленням муніципальних фінансів від державних фінансів. Зокрема, згідно Конституції України визнається і гарантується місцеве самоврядування, відповідно державне управління здійснюється як через органи державної влади, так і органи місцевого самоврядування. Разом з цим, кожній країні як з розвинутою, так і трансформаційною економікою притаманні свої особливості розвитку системи органів місцевого самоврядування та її складових, механізму управління місцевими фінансами в процесі перерозподілу національного доходу в зв'язку з формуванням, розподілом і використанням місцевих бюджетних фондів грошових коштів, що забезпечують потреби органів місцевого самоврядування при вирішенні соціально-економічних завдань розвитку територій. Зокрема, якщо мета державних фінансів полягає у фінансуванні стратегічно важливих програм та заходів розвитку країни, то муніципальні фінанси спрямовані на забезпечення добробуту населення, розвиток людського потенціалу та прискорення темпів економічного зростання на певній території.

На даний час сформована достатня законодавча база для функціонування інституту муніципальних фінансів, удосконалюються законодавчі основи розвитку інституційних складових муніципальних фінансів. Проте, багато питань в даній сфері ще не вирішені. Зокрема, в частині обґрунтування повноважень органів місцевого самоврядування, зміцнення фінансового забезпечення місцевих бюджетів, розвитку міжбюджетних відносин в напрямі підвищення рівня дієвості горизонтального вирівнювання податкоспроможності бюджетів різних рівнів.

Вагомими завданнями є: розвиток місцевого самоврядування, який передбачає об'єднання територіальних громад з метою спільного вирішення загальних соціально-економічних проблем розвитку відповідних територій, що передбачає трансформацію системи місцевого самоврядування з метою формування об'єднаних територіальних громад наділених необхідними фінансовими ресурсами для надання населенню повноцінних публічних послуг та забезпечення сприятливих умов для життєдіяльності на відповідній території, стимулювання процесу об'єднання територіальних громад як інтегрованої спільноти, члени якої мають можливість для ефективної співпраці з органами місцевого самоврядування; закріплення за місцевими бюджетами дохідних джерел, які забезпечуватимуть стабільність та достатній рівень надходження доходів для виконання покладених на органи місцевого самоврядування функцій; формування оптимальної моделі взаємодії та обґрунтування принципів розподілу компетенції між органами державної влади та місцевого самоврядування з врахуванням провідного зарубіжного досвіду; розробка єдиних соціально-економічних механізмів надання міжбюджетних

ФІНАНСИ, ГРОШОВИЙ ОБІГ, КРЕДИТ

трансфертів та інших форм фінансової підтримки органів місцевого самоврядування; розроблення та реалізацію комплексу заходів інституційного характеру спрямованих на створення умов для сталого розвитку адміністративно-територіальних одиниць та інвестиційного клімату; стимулювання безпосередньої участі громадян у вирішенні питань місцевого значення; забезпечення прозорості діяльності та відповідальності органів місцевого самоврядування за виконання покладених на них завдань; розроблення дієвих механізмів контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування.

З метою забезпечення розвитку муніципальних фінансів доцільним є: удосконалення інституційного середовища інноваційно-інвестиційного розвитку адміністративно-територіальних одиниць; розвиток складових соціальної інфраструктури суспільства та підвищення дієвості фінансово-бюджетних інструментів з урахуванням інноваційних технологій; удосконалення інституційного забезпечення складових муніципальних фінансів; координації бюджетної та грошово-кредитної політик, що передбачає підвищення ефективності інструментів бюджетного планування з врахуванням напрямів валютно-курсowego регулювання та рівня монетизації економіки; розвиток системи бюджетного регулювання спрямованої на активізацію інноваційної активності учасників бюджетного процесу на основі економіко-математичного моделювання.

Разом з цим, на сучасному етапі розвитку муніципальних фінансів визначається необхідність подальшої децентралізації. Пріоритетними завданнями стають: більш чітке розмежування функцій між органами державної влади та місцевого самоврядування; формування дієвої системи управління муніципальними фінансами. Зокрема, відповідно до Концепції реформування місцевих бюджетів, Концепції реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, Законів України «Про співробітництво територіальних громад» та «Про добровільне об'єднання територіальних громад», Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року та плану пріоритетних дій Уряду на 2017 рік» визначено пріоритетною метою посилення процесів децентралізації, що сприятиме формуванню дієвої системи місцевого самоврядування та надасть можливість для забезпечення повноцінного життєвого середовища для громадян, надання якісних і доступних публічних послуг, узгодження інтересів органів державної влади та місцевого самоврядування.

З метою досягнення даної мети визначено: концептуальні засади удосконалення законодавчо-нормативного забезпечення реформи; напрями удосконалення системи органів місцевого самоврядування та посилення їх відповідальності за прийняті ними рішення; порядок об'єднання територіальних громад та надання їм державної підтримки; правові умови з метою укрупнення шляхом добровільного об'єднання територіальних громад, що визначено важливим чинником посилення гарантій місцевого самоврядування та підвищення їх ролі у вирішенні питань розвитку адміністративно-територіальних одиниць; особливості формування об'єднаних територіальних громад, основним завданням яких має стати надання якісних публічних послуг; напрями та умови забезпечення сталого розвитку адміністративно-територіальних одиниць.

Разом з цим, в Україні характерний значний ступінь централізації влади. Незважаючи на посилення процесів децентралізації частка доходів місцевих бюджетів без урахування міжбюджетних трансфертів у дохідній частині зведеного бюджету в середньому за 2000–2019 роки становить – 24,75%, тоді як відповідний показник державного бюджету – 75,25%. При цьому темп зростання частки доходів державного бюджету у дохідній частині зведеного бюджету за 2000–2004 роками склав – 1,55%, за 2005–2009 роки спостерігається спад 0,27%, за 2009–2014 роки зростання – 1,50%, за 2015–2019 роки спад – 0,25%.

Темп зростання частки видатків місцевих бюджетів у видатковій частині зведеного бюджету за 2000–2004 роки склав – 2,08%, за 2005–2009 роки – 1,78%, за 2009–2014 роки – 0,90%, за 2015–2019 роки спад – 0,74%. Відповідний показник державного бюджету у видатковій частині зведеного бюджету зменшується за 2000–2004 роки – 0,88%, за 2005–2009 роки – 0,97%, за 2009–2014 роки – 0,56%, за 2015–2019 роки спостерігається зростання – 0,88% (табл. 1).

Таблиця 1. Розподіл доходів Зведеного бюджету України між державним і місцевими бюджетами у 2000–2019 рр., %

Роки	Доходи		Видатки	
	Державний бюджет	Місцеві бюджети	Державний бюджет	Місцеві бюджети
2000–2004	70,47	29,53	60,82	39,18
2005–2009	75,37	24,63	59,60	40,40
2010–2014	76,82	23,18	57,44	42,56
2015–2019	78,33	21,67	57,15	42,85
2000–2019	75,25	24,75	58,75	41,25

Джерело: розраховано авторами на основі даних Міністерства фінансів України <https://www.minfin.gov.ua/>

Частка доходів місцевих бюджетів України з урахуванням міжбюджетних трансфертів у валовому внутрішньому продукті в середньому за 2000–2019 роки становить – 13,79%. При цьому темп зростання відповідного показника за 2000–2004 роки склав – 1,40%, за 2005–2009 роки – 5,25%, за 2009–2014 роки – 0,81%, за 2015–2019 роки спад – 1,02%. Частка видатків місцевих бюджетів України у валовому внутрішньому продукті в середньому за 2000–2018 роки становила – 13,67%. При цьому темп зростання відповідного показника за 2000–2004 роки склав – 2,17%, за 2005–2009 роки – 5,08%, за 2009–2014 роки – 0,004%, за 2015–2019 роки спад – 1,81% (табл. 2).

Таблиця 2. Частка доходів та видатків місцевих бюджетів за 2000–2019 роки у валовому внутрішньому продукті, %

Роки	Доходи		Видатки	
	млн. грн.	у % до ВВП	млн. грн.	у % до ВВП
2000–2004	29164,12	11,59	29032,26	11,51
2005–2009	101727,54	13,50	101887,14	13,50
2010–2014	203784,48	14,45	201759,08	14,32
2015–2019	457130,26	15,61	452704,44	15,37
2000–2019	197951,60	13,79	196345,73	13,67

Джерело: розраховано авторами на основі даних Міністерства фінансів України <https://www.minfin.gov.ua/>

Отже, вагомим завданням є посилення процесів децентралізації, що сприятиме удосконаленню системи управління муніципальними фінансами, підвищенню рівня соціальної активності в управлінському процесі, обґрунтованому розподілу повноважень і відповідальності щодо здійснення державних функцій між органами влади різних рівнів.

Висновки. Економічні перетворення обумовлюють необхідність посилення дієвості систем управління державними та муніципальними фінансами. Заходи щодо подальшого удосконалення систем державних та муніципальних фінансів повинні бути спрямовані на оптимізацію функцій органів державної влади і місцевого самоврядування та їх ефективний розподіл між ними. Посилення децентралізаційних процесів в Україні спрямовано на створення сучасної системи органів місцевого самоврядування, розвиток муніципальних фінансів на основі європейських цінностей. Досягнення конкретних результатів, визначених відповідно до пріоритетів фінансово-бюджетної політики на місцевому рівні, передбачає чітку координацію та підвищення рівня відповідальності усіх учасників бюджетного процесу. Вагомим завданням є посилення інноваційно-інвестиційної складової муніципальних фінансів, у тому числі за рахунок зміцнення фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування шляхом розширення джерел надходжень бюджету розвитку.

Список використаних джерел

1. Боголіб Т. М. Бюджет для громадян як пріоритет державної бюджетної політики. *Економічний вісник університету*. 2017. Вип. 33(1). С. 274–284.
2. Державне фінансове регулювання економічних перетворень / І. Я. Чугунов, А. В. Павелко, Т. В. Канєва та ін.; за заг. ред. А. А. Мазаракі. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. 376 с.
3. Кейнс Дж. М. *Общая теория занятости, процента и денег*; пер. с англ. М.: Либроком, 2017. 352 с.
4. Лисяк Л. В., Грабчук О. М. Зміцнення бюджетного потенціалу місцевих бюджетів України в умовах фінансової децентралізації. *Проблеми економіки*. 2018. № 1. С. 294–299.
5. Опарін В. М., Федосов В. М., Юхименко П. І. Публічні фінанси: генеза, теоретичні колізії та практична концептуалізація. *Фінанси України*. 2017. № 2. С. 110–128.
6. Самуельсон П. Э., Нордхаус В. Д. *Экономика*. 19-е изд.; пер. с англ. М.: Вильямс, 2015. 1360 с.
7. Сперанский М. М. *О коренных законах государства*. М.: Эксмо, 2015. 564 с.
8. Стиглиц Дж. *Цена неравенства. Чем расслоение общества грозит нашему будущему*; пер. с англ. М.: Эксмо, 2016. 512 с.
9. Танзи Вито. *Правительство и рынки: меняющаяся экономическая роль государства*; пер. с англ. М.: Изд-во Института Гайдара, 2018. 584 с.
10. Чугунов І. Я., Макогон В. Д. Бюджетна стратегія в умовах економічних перетворень. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2018. № 5. С. 5–18.
11. Чугунов І. Я., Пасічний М. Д. Фінансова політика України в умовах глобалізації економіки. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2016. № 5. С. 5–18.

References

1. Bogolib, T. M. (2017). *Byudzhet dlya hromadyan yak priorytet derzhavnoyi byudzhetnoyi polityky [Budget for citizens as a priority of state budget policy]*. *Ekonomichnyy visnyk universytetu – Economic Herald of the University*, 33(1), 274–284. [in Ukr].
2. Chuhunov, I. Ya. Pavelko, A. V. & Kaniyeva, T. V. (2015). *Derzhavne finansove rehuliyuvannia ekonomichnykh peretvoren' [State financial regulation of economic transformations]*. A. A. Mazaraki (Ed.). Kyiv: Kyiv. nats. torh.-ekon. un-t. 376 p. [in Ukr].
3. Kejnys, Dzh. M. (2017). *Obshhaya teorya zanyatosty', procenta y' deneg [The general theory of employment, interest and money]*. (Trans.). Moscow: Ly'brokom. 352 p. [in Rus].
4. Lysyak, L. V. & Hrabchuk, O. M. (2018). *Zmitsnennia biudzhethnoho potentsialu mistsevykh biudzhetyv Ukrainy v umovakh finansovoi detsentralizatsii [Strengthening the budgetary potential of local budgets of Ukraine in conditions of financial decentralization]*. *Problemy ekonomiky*, 1, 294–299. [in Ukr].
5. Oparin, V. M., Fedosov, V. M. & Yukhymenko, P. I. (2017). *Publichni finansy: geneza, teoretychni kolizii ta praktychna kontseptualizatsiia [Public Finances: Genesis, Theoretical Collisions and Practical Conceptualization]*. *Finansy Ukrainy*, 2, 110–128. [in Ukr].
6. Samuel'son, P. E., Nordkhaus, V. D. (2015). *Ekonomyka [Economics]*. 19nd ed. (Trans.). Moscow: Vyl'yams [in Rus].

7. Speranskyy, M. M. (2015). *O korennykh zakonakh hosudarstva [On the indigenous laws of the state]*. Moscow: Éksmo. 564 p. [in Rus].
8. Sty'gly'cz, Dzh. (2016). *Cena neravenstva. Chem rassloeny'e obshhestva grozy't nashemu budushhemu [The price of inequality. How does the stratification of society threaten our future]*. (Trans.). Moscow: Éksmo. 512 p [in Rus].
9. Tancy, V'y'to. (2018). *Pravy'tel'stvo y' rynky': menyayushhayasya ekonomy'cheskaya rol' gosudarstva [Government and markets: the changing economic role of the state]*. (Trans.). Moscow: Y'zd-vo Y'nsty'tuta Gajdara. 584 p. [in Rus].
10. Chuhunov, I. Y. & Makohon, V. D. (2018). *Byudzhetna stratehiya v umovakh ekonomichnykh peretvoren' [Budget strategy in the context of economic transformations]*. *Visnyk Kyiv. nats. torh.-ekon. un-tu – Herald of the Kyiv National University of Trade and Economics*, 5, 5-18. [in Ukr].
11. Chuhunov, I. Y. & Pasichnyi, M. D. (2016) *Finansova polityka Ukrainy v umovakh hlobalizatsii ekonomiky [The financial policy of Ukraine in the conditions of globalization of the economy]*. *Visnyk Kyiv. nats. torh.-ekon. un-tu – Herald of the Kyiv National University of Trade and Economics*, 5, 5-18 [in Ukr].

ДАНИ ПРО АВТОРІВ

Макогон Валентина Дмитрівна, доктор економічних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри фінансів Київського національного торговельно-економічного університету

e-mail: makvknteu@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-2331-8455

Researcher ID: P-3053-2017

Адаменко Ірина Петрівна, кандидат економічних наук, старший дослідник, старший науковий співробітник Науково-дослідного фінансового інституту Київського національного торговельно-економічного університету

e-mail: irynadamenko@gmail.com

orcid.org/0000-0002-5951-2145

Researcher ID: B-3587-2018

ДАННЫЕ ОБ АВТОРАХ

Макогон Валентина Дмитриевна, доктор экономических наук, старший научный сотрудник, профессор кафедры финансов Киевского национального торгового-экономического университета

e-mail: makvknteu@gmail.com

Адаменко Ирина Петровна, кандидат экономических наук, старший исследователь, старший научный сотрудник Научно-исследовательского финансового института Киевского национального торгового-экономического университета

e-mail: irynadamenko@gmail.com

DATA ABOUT THE AUTHORS

Makohon Valentyna, Doctor of Economics, Senior Researcher, Professor, Department of Finance, Kyiv National University of Trade and Economics

e-mail: makvknteu@gmail.com

Adamenko Iryna, Candidate of Economic Sciences (Ph. D.), Senior Researcher, Senior Research Officer, Scientific Research Financial Institute, Kyiv National University of Trade and Economics

e-mail: irynadamenko@gmail.com

УДК 330.3:341.24

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2020-46-183-191>

СУЧАСНИЙ СТАН ІНВЕСТИЦІЙНО-ФІНАНСОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Рибаківа Т. О.

Актуальність теми дослідження. Відносини України з Європейським Союзом у сучасній зовнішньо-і внутрішньополітичній ситуації мають для неї винятково важливе значення. Євроінтеграція для України – це стратегічний вибір на перспективу, від якого залежатимуть місце і роль держави у новій системі міжнародних відносин, у тому числі економічних і валютно-фінансових.

Постановка проблеми. Програма реформ в Україні має комплексний характер та потребує значних фінансових ресурсів, які неможливо залучити виключно з власних внутрішньодержавних джерел. Це обумовлює важливість питань залучення іноземних коштів, у т.ч. від ЄС як від стратегічного партнера України, а також створення сприятливого інвестиційного клімату та, відповідно, активізації іноземного інвестування.